

Mezőgazdasági könyvhónap

Egerben nyílik meg — február 4-én — a 26. mezőgazdasági könyvhónap. A rendezvénysorozat országos szervező bizottsága kedden sajtótájékoztatót tartott az előkészületekről a Hazafias Népfőnt székházában.

Elmondták a könyvhónapra 51 mű jelenik meg, összesen 576 ezer példányban. A szerkesztők a kiadványok megválasztásánál különös gondot fordítottak a mezőgazdasággal kapcsolatos aktuális ismereteket tartalmazó témákra.

Támogatás a középiskolás kollégisták utazásához

A KISZ Központi Bizottságának kezdeményezésére az Állami Ifjúsági Bizottság mintegy 2,5 millió forint támogatást nyújtott a közép-fokú oktatási intézmények diák- és tanulóotthonaiban lakó középiskolásoknak, a téli szüneti hazautazásához. A kedvezményt az utazási tarifák 1982. szeptember 1-i emelése miatt megnövekedett terhek részbeni ellensúlyozására, a diákutazási kedvezmények átmeneti

csökkenésének pótlásaként adták. A támogatási összeg elosztásáról — az utazási távolság és a tanuló szociális helyzetének figyelembevételével — a diákbizottságok bevonásával döntöttek. A támogatást ezekben a napokban kapták kézhez az érdekeltek.

A középiskolások egyébként idén január 1-től diákigazolványukkal igénybe vehetik az 50 százalékos utazási kedvezményt.

Mátyás király, a juhász — meg a tanulságok

Alighanem igen hasznos dolog gyermekelőadásban közreadni minden olyan művet, mely legfiatalabb honfitársaink nemzet- és történettudatát fejlesztheti. Természetesen életkori sajátosságainak megfelelően. *Jékely Zoltán, Mátyás király juhász* című mesejátéka például teljesen ilyen. A mese, amely a magyar népmondavilágban a legelső helyeken álló Mátyás király ama történetére épül, amit gyűjtésében *Szép Ernő A juhász, aki sohase hazudott életében* címmel tett közzé — ezúttal a *kecskeméti Katona József Színház* szegedi vendégjátéka révén jutott el az apróságokhoz. Egyszerre mutató a föl- költői-játékos történelmi ismeretterjesztés és gyermekelőadás szinpad

ságnak, őszinteségnek, hazaszeretnek.

Konter László továbbgondolva élt a népmeséktől és a szerzőtől kapott nyersanyaggal. Rendezése úgy volt hagyományos, hogy a gyermekelőadások követelményeinek rendelté alá az egyébként néha nem könnyen érthető textust, és az olykor szinte egymásból kinövő jeleneteket. A Mátyást alakító *Juhász Tibor* nemcsak küllemre hasonlított a nagykirályhoz, de tiszta, szép beszédtechnikája is vitte a prímet. (Kár, hogy ugyanez a tehetséges, kitűnő mozgású, az udvari bolondot alakító *Berderics Dániel* nem mondható el.) *Lengyel János burkus király* éppúgy stílusosan szolgált a koncepció egészét, mint *Zsiba Agnes* (Kunigunda), *Fabó Györgyi* (Beatrix), *Egedi Klára* (Csuporka) és *Morva Ernő* (Gergő, a juhász) játéka.

D. L.

A kecskeméti színház Jékely Zoltán mesejátékát még január 29-én szombaton délután 2 órai kezdettel is előadja a Zenés Színházban.

Kiállítási napló

CSALÁDI FOTÓGRÁFIÁK METAMORFÓZISA — ezt a címet viselhetné *Jám-borné Balog Tünde* batikkiállítását a Bartók Béla Művelődési Központ B galériájában. Egy régi családi album fotói kelnek új életre keze nyomán. Bizonyára sokan lapoztak már századfordulós fotográfiákat őrző albumokat. Ugye, mennyire mások, mint a régi parasztházak tisztaszobáiban látható mesárgult deklik, az esküvő merev pózban, az ember fronta indulása előtt és az itthon maradtak több generációs nagy családja. Ezek az albuma ragasztott képek már többről is árulkodnak. Az élet pillanatait, elcsúszott képeket, kedves jeleneteket őriznek egy-egy családról. S mi mindenről mesélnek évtizedek távolából: életmódról, viseletekről, szokásokról, az élet íves nanajáról, kirándulásokról. Erdemes felfedezni ezeket a díszes albumokat, hisz az előzők-megőrzött emlékei, arcvonásuk a halálon túlról is tudósító dokumentumok, az élet folytonossága és a továbbélés bizonyossága utat mutatnak róluk. S ha valaki belelapoz egy-egy ilyen — tulajdonképpen nagyon is személyn — fényképtárába, összekapcsolódnak a képek olvasmányos emlékekkel, emlékekkel s fölívítják az asszociáció aitalait.

Nem ismertem se Inci néni, se Vince bácsit, se Andrást bácsit, se a művésznő nagyvívőit. Mégis ismerőseim váltak J. Balog Tünde kiállításán. Nem tudom, hogyan és mikor talált rá, jobban mondva, mikor fedezte föl önmaga és művészi műfaja számára ezeket a fotóinspirációkat, de jól tette. Ez a műfaji metamorfózis egy család tagjainak egyedi és személyes karakteréből, ha nem is általános képzeteket, de típusokat teremtett. A batik durva vázna nem tűri a részletezést, csak az összefogott, nagy foltokat, ezeken a foltokon belül a gyönyörű márvánvázolat.

A lénvegre koncentrált tehát, s ez a lénveg: egy új műfajba átmenti az ősök emlékeit, s ezáltal még inkább segíti az elmúlással vívott harcot. Az élet folytonosságát szépen fejezi ki az *Apámát meamutatók deda-nyámnak* című munkája. Különböző élethelyzeteket is ábrázol (*Apám nagybátyjai Szerbiában, Naayanám Palioson, Naayanám nászúton Velencében, Naayanám megőrn a piacról, Dédanám megnézi a termést, Naayanám kártyázik a pópával*), az élet íves pillanatait és apró ünnepeit egyaránt bemutatja (*Anyám és Inci néni Vince bácsi esküvőjén, Karácsonyi séta, Anuám tükörbe néz, Anuám zongorázik, Anuám nyakláncot kap*). A Képek a családi albumból című batikkiállítás tartalmas üzenet, egy következetes és hittel tele művészi program újabb szép evűtése.

VALÓSÁGON INNEN, MÉSSEN TÚL — „A festés szá-

monra örökös szellemi költőncot jelent, a fikció és a realitás, a szép és a rút között. A mese mindig csak kifejezési forma, hogy annak segítségével minél több ember számára érthetően beszéljék a máról és mondiak véleményét a világról.” Ezt a programot tűzte maga elé a negyvenes éviarató művészemzedék sikeres festője, *Galambos Tamás*, akinek tárlatát a Horváth Mihály utcai Képtárban láthatják az érdeklődők.

Első pillanatra Galambos naivitásából, neoprimitív elemekből, csöppnyi ironiából, dekoratív színkezelésből ötvözött mesefestményei szépségükkel hatnak a szemlélőre. Ha azonban vesszük a fáradságot, rájövünk, hogy az idill csak látszat, a rege, a legenda csak eszköz Galambos kritikus szemléletének kibontakoztatásához. Korábbi művei — melyeknek tematikája a mitológiából, biblíából és legendákból táplálkozik — egyfajta természetközelséget, mondhatnánk úgy is, hogy a görög életfilozófia dionüszoszi életszemléletét reprezentálja. Ember, állat és természet ősi kapcsolatára, testvériségére utalnak indákból, levelekből, virágokból, ágakból szerveződő faunai, szirénei, nimfái. Újabb állomást és szemléletének határozottabb karakterét jelentik azok a *hátatáblák*, amelyek ezt a régi műfajt történelmi-történelmi önvizsgálatnak tekintve, véleményalkotásra készítetnek. *A Bem apó emlékére* és a *48-as zászló* még egyetlen történelmi eseményt, majd hűgő nem nosztalgikus fölidézése, ám a *Történelem* tudatosan szétszórta relikviáit, emlékvonalait mintegy 100 esztendő történelmére utalnak. 48-as ereklyék, 19-es zászló, Ferenc József vitézségi érme, zsidócsillag és légőfelirat, szoviet kintűntetés és Amerikába címzett képeslap látszólag szétszórta részleteit nekünk, nézőknek kell összerakni, megkeresni a kapcsolatokat.

A kritikai vénája ott a legéresebb, amikor *napjaink néhány ellentmondásos jelenségét* igyekszik testmennyvé formálni. Úgy tűnik, allergiás pontja az elidegenítő beton lakótelep, a mindent elöntő autópálya, a *Lakótelep*, a *Szmoa* és az *Utolsó emberpár* físzelmeztető vízió, a festőművész szorongó üzenete. Nemrégiben a francia Grabus-csoport kiállításán volt egy plakát, mely Marxot motoroszeművegben ábrázolta (nem újdonság ez a különös társítás, hisz a *Szmoa* című képen Galambos Krisztus arcára gázalart helyezte). A fiatal franciák az ifjúság barátságának vélik Marxot, Galambos *Restaurálók* című festményén is ott a tudományos szocializmus megteremtőinek hatalmas szobra, melyet minden náció és generáció a maga képméretű igyekszik formálni. S mégis, Galambos elhítheti velünk, hogy Marx állja a próbát, ellenáll minden prokrusteszi szándéknak.

A FIRKATÓL A MŰIG — körülbelül e két pólus közé fogható *Wahorn András* kiállításának anvaga az Ifjúsági Ház galériájában. Kamasszos fricskák, dacosan viselt snassz jellemzi grafikáit. Semmi sem szabályos, megszórt, minden az antiesztétizmus jegyében fogant. Szakadozott tépett, gyűrött napirokra rajzol, paszpartui firkáltak, aszimmetrikusak.

Wahorn bravúrosan rajzol, de mintha röstelne ezt, jószerevével inkább csak firkál. Ami eszébe jut, lejegyzi. Tulajdonképpen *rajzos naplótár élénk, önmagát írja képeibe, őszintén vállalja örömteli belefeledkezését éppúgy, mint gyöttrődését. Az őszintősen csapongó fantázia legjobban munkánk szürrealisztikus programja szerveződik. Beleírja, rajzolja laipaiba a képek címét. De egyáltalán, címek-e ezek, vagy egy gondolat, egy ötlet, egy geg, egy utalás, egy magvarázó szöveg? Talán ezért is van valamiféle asszociációs képesség, jellese kiállításának. Néhány képen, különösen a régebbieken, esztétizál (5 ábra a művész és a valósa alaposabb megértéséhez), személyn naplóiban egyszerű ténveket állait meg (*Wah Orn Mester egy kihalt őslénu maradványaiából felfedezte vett részt az „örömhírek” sikertelen előadásán 1978. január 27-én; Természetudományi szemléletű beszédek — irigyláda*), pillanatképeket rögzít, melyek már-már idillikusak csak hát ott van bennük a keserű ironia (*Tájkép felhőkkel, Vasárnap reggel, Veszélyes madárhórszat*) önvizsgálata gyakran kegyetlen (*Az ember csak néz és kiborul, Elszakadt viláok — öntalálkozás*), zenei tevékenységének nyomait is föl-fedezhetők (*Porro zenedélután, Koncert után hazafelé, Utolsó hang*), tudósít szereleiről (*Mire felébredsz, senkit se találj, Most már elmegek, jó?*), s a világ és az élet nagy kérdéseit is választóra fogja (*Más világba nem lehetek, A halál meau*). S ime, egy wahorni bölcsesség, rajzban elmesélve: *Az élet egy furcsa vacsora*.*

Tandi Lajos

Kromatográfiás továbbképző tanfolyam

A Magyar Kémikusok Egyesülete Csongrád megyei csoportja immár XIV. alkalommal rendezi meg Szegeden kromatográfiás továbbképző tanfolyamát. Fő célja a réteg- és a gázkromatográfiás vizsgálati módszerek fejlődési irányainak elemzése, továbbá a folyadékromatográfiás módszerek bemutatása. Az alapvető eljárások ismertetése mellett a hallgatónak speciális ismereteket is kívánunk nyújtani. Ennek keretében bemutatják a réteg- és gázkromatográfia szerepét a

biológiai és biokémiai kutatásban, az ipari gyártásközi ellenőrzésben, az élelmiszer-vegyészetben és üzemiirányításban, emellett a nagy nyomású folyadékromatográfia alkalmazását a biológiailag aktív vegyületek analízisében. A tanfolyamot január 26. és 28. között rendezik meg Szegeden, a Technika Házában. A program ma, szerdán délután 10 órakor kezdődik, és pénteken délután ér véget. A tanfolyam keretében kötetlen konzultációkra is mód nyílik az előadókkal.

Mérlegen az ismeretterjesztés

Tegnap, kedden ülést tartott a TIT megyei szervezetének elnöksége a Károly utcai klubhelyiségben. Az eseményen — ahol jelen volt *dr. Sebe János*, a megyei pártbizottság osztályvezetője is — *Gábor Miklósné dr.*, a megyei szervezet elnöke üdvözölte a résztvevőket, majd *dr. Kurucz Imre*, a TIT főtitkára tartott előadást a január 11—12-én Budapesten megrendezett művelődéspolitikai és agitprop országos tanácskozásról. Ezután *Molnár Zoltán*, a megyei TIT-szervezet titkára ismertette az elnökség idei munkatervét, értékelte a tavaly végzett munkát és változta az ez évi feladatokat. A TIT megyei szervezete 1982-ben elsődleges funkciójával, a tudományos ismeretterjesztéssel párhuzamosan megszervezte és lebonyolította a megyei, városi, járási, helyi küldöttgyűléseket, a szakosztályok pedig kiegészítették vezetőseiket; több mint húsz fiatal értelmiségi szakemberrel bővült irányító gárdájuk. Jelentős mértékben nőtt az ügynevezett tanfolyamrendszerű programok száma, s az egyes szakosztályok alkalmazkodni tudtak a változó társadalmi igényekhez. Az idén különös fontosságú, hogy fokozzák a hazafias és internacionalista nevelés hatékonyságát, fejlesztik a munkahelyi ismeretterjesztést, az ötnapos tanítási hét pedig új helyzetet teremtett: ennek eredményeként idén a korábbi 88-ról 160-re bővült a tudományági baráti körök száma, melyek több mint 3 ezer tanuló foglalkoztatnak majd — többnyire a hétvégeken.

Pályázat az ésszerű anyagtakarékosagra

A népgazdaság fejlődésének jelenlegi és előtűnk álló szakaszában feladat, hogy javuljon a termelés és a gazdálkodás hatékonysága. Erőforrásaink korlátozottsága és a változó világgazdasági feltételek miatt a szellemi tartalékok jobb feltárása és hasznosítása került előtérbe. A kormány 1982-ben széles körű programot hagyott jóvá olyan műszaki-gazdasági feltételek és eszközök létrehozására, amelyek révén a gazdaságosabb anyagfelhasználás, a fajlagos anyagmegtakarítást eredményező termékszerkezet-korszerűsítés, a gyártmányok és a technológiák fejlesztése a gazdasági munkasúlypontja lett.

A program végrehajtásához természetesen társadalmi aktivitásra van szükség, amelynek kibontakoztatását az Ipari Minisztérium mellett segíti a többi minisztérium is, valamint az MTEZ és más társadalmi és tömegszervezetek. Együttesen hirdetik meg az idén is az Ésszerű anyagtakarékoság megvalósítása című pályázatot.

A pályázat nyilvános, titkos. Célja a gazdaságos anyagfelhasználás és technológiakorszerűsítési kor-

Issekutz-emlékérem dr. Knoll Józsefnek

Dr. Knoll József akadémikusnak, a Semmelweis Orvostudományi Egyetem tanárának ítélték oda első ízben az *Issekutz Béla emlékéremet* és jutalmat, amelyet a Magyar Farmakológiai Társaság alapított a magyar gyógyszerkutatás kiemelkedő egyéniségének, a hazai orvosi gyógyszer-tudományos iskola megalapítójának emlékére. Azért, hogy a magyar gyógyszerkutatás fejlesztését ösztönözze.

Az emlékéremet kedden, tegnap a Semmelweis Orvostudományi Egyetem elméleti épületében tartott tudományos ülésen *dr. Kelemen Károly*, a Magyar Farmakológiai Társaság elnöke adta át Knoll professzornak, aki beszámolt nemzetközi elismerést kiváltó felfedezéséről, a Parkinson-kór kezelésében használatos új gyógyszeréről, a Deprenilről, és további alkalmazásának lehetőségéről.

Az Issekutz Béla-emlékéremet és jutalmat minden évben a tudományág egy-egy kiváló művelőjének adományozzák.

Az Issekutz Béla-emlékéremet és jutalmat minden évben a tudományág egy-egy kiváló művelőjének adományozzák.